

**ADVIES OVER DE WERKGEVERSBIJDRAGE IN DE PRIJS VAN DE
TREINKAARTEN VANAF 1 FEBRUARI 2009**

**AVIS CONCERNANT L'INTERVENTION DES EMPLOYEURS DANS LE PRIX DES
CARTES TRAIN EN APPLICATION AU 1ER FEVRIER 2009**

BRUSSEL - BRUXELLES

20.02.2009

Woonden onder het voorzitterschap van de heer L. DENAYER, Secretaris van de Raad, de plenaire vergadering van 20 februari 2009 bij :

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen :

De heer VANCRONENBURG.

Lid benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen :

De heer VANDORPE.

Lid benoemd op voorstel van de landbouworganisaties :

De heer GOTZEN.

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders en de verbruikscoöperaties vertegenwoordigen :

Algemeen Belgisch Vakverbond :

De heren QUINTARD en VOETS.

Algemeen Centrale der Liberale vakbonden van België :

Mevrouw JONCKHEERE.

Advies over de werkgeversbijdrage in de prijs van de treinkaarten vanaf 1 februari 2009

1. De raad neemt akte van de beslissing van de raad van bestuur van de NMBS daterend van 7 november 2008 om vanaf 1 februari 2009 de tarieven van de traject-en schooltreinkaarten te verhogen met 6,25% en deze van de andere vervoerbewijzen die worden vermeld in het beheerscontract (Rail Pass, Go Pass en biljetten) met 5,50%.
2. De raad herinnert eraan dat de onderhandelaars van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 zijn overeengekomen « *om CAO nr. 19 te wijzigen teneinde de maximale tussenkomst door de werkgever in een trein-, tram-, metro- of busabonnement (gemeenschappelijk openbaar vervoer) op 1 februari 2009 te verhogen tot 75%. De aldus verhoogde tussenkomst zal tegelijkertijd worden omgezet in een tabel met forfaitaire bedragen. Deze forfaits zullen gelden voor 2009 en 2010, zonder dat ze geïndexeerd worden. Nadien zal tweejaarlijks worden onderhandeld over een aanpassing van deze forfaits.* »

Om uitvoering te geven aan deze passage uit het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010, heeft de raad beslist om :

- a) de bedragen van werkgeverstussenkomst die door de NMBS werden berekend op basis van een gemiddelde financiële tegemoetkoming ten bedrage van gemiddeld 75% van de prijs van de treinkaart als forfaitaire bedragen op te nemen in een tabel die wordt opgenomen in artikel 3 van de CAO nr. 19 octies die de huidige basiscao nr. 19 (ter) vervangt. De CAO nr. 19 octies heeft uitwerking met ingang van 1 februari 2009. Vervolgens (lees : na 2010) zal er telkens om de twee jaar over een aanpassing van deze forfaitaire bedragen worden onderhandeld door de sociale partners die de nieuwe CAO hebben ondertekend.
- b) artikel 4.a) van de CAO nr. 19 octies als volgt te formuleren : « *Wanneer de prijs van het vervoer in verhouding tot de afstand staat, wordt de tussenkomst van de werkgever in de prijs van het gebruikte vervoerbewijs berekend op basis van de in artikel 3 opgenomen tabel met forfaitaire bedragen, zonder evenwel 75% van de werkelijke vervoerprijs te overschrijden.* »;
- c) artikel 4.b) van de CAO nr. 19 octies als volgt te formuleren : « *Wanneer de prijs een eenheidsprijs is, ongeacht de afstand, wordt de bijdrage van de werkgever forfaitair vastgesteld en bedraagt zij 71,8% van de effectief door de werknemer betaalde prijs, zonder evenwel het bedrag van de werkgeverstussenkomst berekend op basis van de in artikel 3 opgenomen tabel met forfaitaire bedragen voor een afstand van 7 km te overschrijden.* »;

- d) in de CAO nr. 19 octies een artikel 11 in te lassen voor de sectoren en ondernemingen die voorzien in een werkgeverstussenkomst in het private vervoer van de werknemers en die voor de berekening van die tussenkomst verwijzen naar de koninklijke besluiten die worden genomen in uitvoering van de wet van 27 juli 1962 tot vaststelling van een werkgeversbijdrage in het verlies geleden door de NMBS ingevolge de uitgifte van abonnementen voor werklieden en bedienden (hierna, wet van 27 juli 1962) of naar de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende de financiële bijdrage van de werkgevers in het vervoer van de werknemers. Dit artikel bepaalt dat de werkgeverstussenkomst in het private vervoer van de werknemers tot 30 juni 2009 wordt vastgesteld op basis van het als bijlage 1 bij de CAO nr. 19 octies¹ opgenomen barema, rekening houdend met de in de bestaande collectieve arbeidsovereenkomsten op sector- of ondernemingsniveau bepaalde voorwaarden en modaliteiten. Indien vóór 1 juni 2009 bij collectieve arbeidsovereenkomst een andere regeling is overeengekomen op sector- of ondernemingsniveau, geldt die vanaf de daarin overeengekomen datum. Indien vóór 1 juni 2009 geen dergelijke collectieve arbeidsovereenkomst is overeengekomen op sector- of ondernemingsniveau, dan zal de bestaande collectieve arbeidsovereenkomst op sector- of ondernemingsniveau opnieuw volledige uitwerking krijgen vanaf 1 juli 2009.
3. De raad herinnert er eveneens aan dat de onderhandelaars van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 « *vragen dat de koninklijke besluiten genomen in uitvoering van de wet van 27 juli 1962 met deze tabel in overeenstemming worden gebracht.* »
4. Voorts vraagt de raad om gevolg te geven aan het verzoek van de onderhandelaars van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010 om de financiering en verduurzaming van de overheidstussenkomst in het kader van het 80/20-systeem (tussenkomst werkgever in de kosten voor openbaar vervoer in het woon-werkverkeer via een overeenkomst derde betaler) met een open enveloppe te verlengen voor de jaren 2009 en 2010.

In dit verband herinnert de raad eraan dat hij op 30 mei 2007 een unaniem positief advies heeft uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 juli 1962 tot vaststelling van het bedrag en de wijze van betaling van de werkgeversbijdrage in het verlies geleden door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen ingevolge de uitgifte van abonnementen voor werklieden en bedienden omdat dit ontwerpbesluit het mogelijk maakte om : 1) de collectieve arbeidsovereenkomsten die in het derdebetalerssysteem van de NMBS voorzien, te verlengen ; 2) het genoemde systeem duurzaam te maken en bijgevolg bepaalde ongunstige juridische onzekerheden terzake op te heffen.

¹ De bijlage 1 bij de CAO nr. 19 octies bevat de bedragen van werkgeverstussenkomst die werden berekend op basis van een financiële tegemoetkoming ten bedrage van gemiddeld 60% van de prijs van de treinkaart.

Hij herinnert er eveneens aan dat de CRB en de NAR in hun gemeenschappelijk unaniem advies van 9 juli 2008 betreffende de geografische en intergewestelijke mobiliteit van werkzoekenden hebben gewezen op het feit dat ze omwille van twee redenen bedenkingen hebben bij artikel 74² van het beheerscontract van de NMBS voor de periode 2008-2012 dat bepaalt dat het overheidsbudget dat de NMBS ontvangt ter compensatie van de kosteloosheid voor de reiziger van zijn woon-werkverplaatsingen (lees : ter compensatie van de 20% die ze bijpast in het kader van het 80/20-systeem) geplafonneerd is. Ten eerste bestaat volgens de Raden, door te opteren voor een gesloten enveloppe (die niet kan worden uitgebreid) i.p.v. voor een open enveloppe, het gevaar dat de financiering (van de 20% die de NMBS ten laste neemt) in het gedrang komt en er aldus een hypotheek wordt gelegd op de verhoopte verdere groei van het 80/20-systeem. Ten tweede, is dit artikel in strijd met de filosofie van bovengenoemd koninklijk besluit waarover de sociale partners op 30 mei 2007 een positief advies hebben uitgebracht en die erin bestaat te streven naar een verduurzaming van het 80/20-systeem.

5. Daarnaast maakt de raad van de gelegenheid gebruik om te wijzen op het feit dat er thans een onderscheid wordt gemaakt tussen, enerzijds, werknemers die voor hun woon-werkverplaatsingen gebruik maken van een NMBS-abonnement of een gecombineerd NMBS/MIVB-abonnement en, anderzijds, zij die hiervoor gebruik maken van een gecombineerd NMBS/De Lijn-abonnement of een gecombineerd NMBS/TEC-abonnement. Wanneer hun werkgever met de NMBS een derdebetalersovereenkomst heeft gesloten, kunnen de eerstgenoemde werknemers genieten van volledig kosteloos woon-werkverkeer, terwijl de laatstgenoemde werknemers het traject moeten betalen dat ze tussen hun woon-en werkplaats afleggen met een bus van De Lijn of de TEC. De raad roept dan ook de bevoegde federale staatssecretaris en regionale ministers op om hierover met de openbaar vervoermaatschappijen en de sociale partners die zitting hebben in de CRB en de NAR een dialoog op te starten teneinde een oplossing te vinden voor dit probleem.

* * *

² Artikel 74 van genoemd beheerscontract luidt als volgt : "Bovenop de jaarlijkse exploitatietoelage ontvangt de NMBS de volgende bedragen ter compensatie van de kosteloosheid voor de reiziger van woon-werkverplaatsingen waarvan sprake is in artikel 20 en bijlage 13 : voor het kosteloos woon-werkverkeer, 400 k€ in 2008 en 25900 k€ vanaf 2009 ; voor de kosteloosheid van het MIVB-aandeel in de gemengde treinkaarten, 2800 k€ vanaf 2008. Het gaat hier over nietgeïndexeerde maximumbedragen die derhalve niet mogen worden overschreden. Het aantal privé-ondernemingen die een derdebetalersovereenkomst met de NMBS sluiten, mag op een niet-discrimatoire wijze worden beperkt om in overeenstemming te zijn met de door de Staat gewaarborgde maximumbedragen [...]".

De raad betreurt dat er tot op heden nog geen gevolg werd gegeven aan de verzoeken die de sociale gesprekspartners herhaaldelijk in vorige adviezen aangaande de werkgeversbijdrage in de prijs van de treinkaarten hebben geuit en die ertoe strekten dat :

- "- de maximale tariefverhoging niet alleen zou afhangen van het gezondheidsindexcijfer en van de effectieve regelmaat van de reizigerstreinen, maar ook van de graad van tevredenheid van de reizigers (over het comfort en de aansluitingen tussen de treinen en de andere openbare vervoermiddelen);*
- de vertragingen die te wijten zijn aan langdurige werkzaamheden niet langer zouden worden geneutraliseerd in de berekeningsbasis voor de regelmaat van de treinen ;*
- de schommelingen in de vertragingen tijdens de piekuren en de nadelen die de reizigers ondervinden wegens vertragingen en defecten mee in aanmerking zouden worden genomen."*³

De raad herinnert eraan dat hij tot nu toe, krachtens artikel 1 van de wet van 27 juli 1962, jaarlijks na de goedkeuring door de raad van bestuur van de NMBS van de nieuwe tarieflijst voor de binnenlandse dienst, gevraagd wordt om advies over de bedragen van de werkgeverstussenkomst in de prijs van de treinkaarten.

In deze context en gelet op het belang van mobiliteit in de sociale betrekkingen en op de gevolgen die de bepalingen van het beheerscontract van de NMBS kunnen hebben voor sommige aspecten van deze betrekkingen, vraagt de raad bovendien met aandrang dat de sociale gesprekspartners die zitting hebben in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en in de Nationale Arbeidsraad (NAR) voortaan worden betrokken bij het vastleggen van de nieuwe tarieven voor het vervoer van reizigers met treinen van de gewone dienst, nog voor de vergadering plaatsvindt tijdens welke het dagelijks bestuur van de NMBS hieraan zijn goedkeuring geeft..

³ Bron : CRB-advies van 20 december 2007 over de werkgeversbijdrage in de prijs van de treinkaarten vanaf 1 februari 2008 (CRB 2007-1530 DEF), blz. 8.